

WOŁYŃSKIE WIADOMOŚCI TECHNICZNE

ORGAN WOŁYŃSKIEGO STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW

Adres Redakcji: Łuck, Zakopiańska 10

Wychodzi każdego miesiąca.

Cena zeszytu 1 zł. 50 gr.

PAŃSTWOWE KAMIENIOŁOMY

W JANOWEJ DOLINIE

== POCZTA KOSTOPOL ==

EKSPLOATUJĄ NAJWIĘKSZE w POLSCE ZŁOŻA BAZALTU.
PRODUKUJĄ KOSTKĘ REGULARNĄ i NIEREGULARNĄ,
===== BRUKOWIEC, TŁUCZEŃ, GRYSIK i t. p. =====

BAZALT TEN JEST DOSKONAŁYM MATERJAŁEM
===== DLA BUDOWY i KONSERWACJI DRÓG. =====

WŁASNA NORMALNOTOROWA BOCZNICA.
-- DOGODNE WARUNKI KREDYTU. --

Adres. JANOWA DOLINA
POCZTA KOSTOPOL.

TELEFON

27 i 29.

TELEFON

27 i 29.

w „Wołyńskich Wiadomościach Technicznych”, które są czytane przez wszystkich techników, pozwolą Wam sprowadzić swe firmy i towary na niewykorzystany dotychczas rynek zbytu na Wołyniu. =====

Za Wojewodę Inżynier (—) J. Siemiątkowski
w/z Naczelnika Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego

WOŁYŃSKIE WIADOMOŚCI TECHNICZNE

ORGAN WOŁYŃSKIEGO STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW

PRZEDPŁATA:	Adres Redakcji i Administracji:	CENY OGŁOSZEŃ:
kwartalnie . . . 4 zł. 50 gr.	Łuck, Zakopiańska 10.	ogłosz. jednoraz. str. $\frac{1}{1}$ 100 zł.
zeszyt pojedynczy 1 zł. 50 gr.	Redaktor przyjmuje	" " " $\frac{1}{2}$ 50 zł.
Konto P. K. O. № 80613	codziennie w lokalu Redakcji	" " " $\frac{1}{4}$ 30 zł.
	od godz. 9—10 rano.	" " " $\frac{1}{8}$ 20 zł.
	Rękopisów Redakcja nie zwraca.	" " " $\frac{1}{16}$ 10 zł.

Nr. 1—2—3.

Łuck, styczeń—luty—marzec 1934 r.

Rok X.

TREŚĆ: „Z obserwacji i doświadczeń meljoracyjnych na torfowiskach” — Inż. T. Zboiński. „Pierwsza służa na Wołyniu, wykonana na gruntach meljorowanych szarwarkiem”. Kronika. Z życia Stowarzyszenia.

Biblioteka Jagiellońska

1002140253

Od Redakcji.

Następne zeszyty „Wołyńskich Wiadomości Technicznych” będzie Redakcja wydawać jako specjalne, poświęcone poszczególnym dziedzinom techniki, obejmujące aktualne zagadnienia Wołynia, a mianowicie: 1) zeszyt architektoniczny wyjdzie 5 kwietnia

- 2) „ elektryczny „ 15 maja
3) „ drogowy „ 30 czerwca.

Wszystkich zainteresowanych w powyższych działach techniki prosimy o łaskawe nadsyłanie swych uwag i spostrzeżeń. Redakcja zaznacza również, że wydawnictwo wyjdzie w zwiększonym nakładzie i będzie rozestane do wszystkich instytucyj tak Państwowych jak i Samorządowych odnośnych resortów.

Zwracamy się więc do zainteresowanych w danym dziale firm o nadsyłanie reklamowych artykułów i ogłoszeń.

Z obserwacji i doświadczeń meljoracyjnych na torfowiskach.

Pod powyższym tytułem wygłosił dr. inż. Stanisław Bac, w dn. 31 stycznia br. odczyt w Wołyńskim Stow. Techników w Łucku ilustrowany przeszło 40 tomi zdjęciami fotograficznymi i wykresami. Prelegent, pracujący od lat 8-miu jako doświadczalnik meljoracyjny w Stacji Uprawy Torfowisk Politechniki Lwowskiej w Dublanach obok Lwowa i w Zakładzie Dośw. Upr. Torf. pod Sarnami, podał część obserwacji poczynionych w tych placówkach naukowych, ograniczając się do dwóch zagadnień: 1) właściwego spadów rowów i 2) najodpowiedniejszego przekroju rowów osączających w torfowiskach głębokich a niezbyt silnie rozłożonych.

Inż. Bac przed omówieniem właściwego spadów rowów określił własności fizyczne torfowiska, a więc plastyczność, elastyczność, ciężar objętościowy i właściwy. Torfowisko złożone z warstw lżejszych od wody posiada zdolność ograniczonego pływania; w czasie przyboru wód gruntowych podnosi się ono, po opadnięciu ich — obniża po-

wierzchnię. To samo zauważyć można obok słuz piętrzących, gdy po spiętrzeniu wody teren obok ponuru podnosi się, zaś po stronie wody dolnej pozostaje na dawnej wysokości. Jeśli natężenie krytyczne włókien torfowych zostanie przekroczone — wówczas na granicy warstw podniesionych i pozostających nieruchomo, powstają szczeliny i pęknięcia. Podnoszące się, napęczniałe warstwy torfowiska mogą też wyciągać ścianki szczelne i palisady nie utwierdzone silnie w podłożu mineralnem.

Szczególnie znaczne wahanie powierzchni torfowiska odbywa się w czasie dużych wód wiosennych. Górne warstwy torfowiska, podniesione przez wodę spiętrzoną usiłują spłynąć w kierunku spadu. Torfowisko zachowuje się wówczas podobnie do terenów mineralnych na stokach, które zostały przesycone wodą zmniejszającą tarcie cząstek składowych, i które obsuwają się ku punktom niżej położonym. Cisnący miąższ górnych połaci torfowiska powoduje zgniatanie i fałdowa-

nie (najlepiej widoczne na dnie rowów) w postaci progów, dochodzących do 30 cm. wysokości. Przy większym spadzie, dno rowu pęka i łuszczy się, jeśli zaś woda płynąca rowem niesie namulę, wówczas osadza je między progami i w ten sposób wywyższa dno. Na podstawie obserwacji zużycia dna o różnych spadach, inż. Bac określa jako spadek dopuszczalny w gruntach torfowych powyżej 0,4%, co zresztą jest zgodne z doświadczeniami fińskimi i estońskimi.

Skarpy rowów na torfowiskach, wykonanych całkowicie w warstwach torfowych, stosowane są u nas o pochyleniu 1:1, do 1:3, gdy tymczasem w krajach skandynawskich i Rosji Sowieckiej od 1:0, do 1:1. Prelegent na podstawie doświadczeń i pomiarów omawiał trwałość rowów o skarpach 1:0 i doszedł do wniosku, że najwłaściwszym przekrojem rowów osuszających jest t. zw. „Y”, posiadający od powierzchni do głębokości 60 cm skarpy o pochyleniu 1:0,5, niżej zaś skarpy 1:0.

Przeciw stosowaniu skarp o łagodnym pochyleniu przemawiają — zdaniem prelegenta — następujące względy: 1) skarpa rowów w torfowiskach pod wpływem czynników atmosferycznych (mróz, śnieg) dąży do pochylenia prawie prostokątnego w dolnej części rowu, 2) skarpy rowów osuszających tylko w górnych częściach mogą być siedli-

skiem dogodnym dla roślin szlachetnych, zaś w rowach osuszająco-nawadniających nie mogą rosnąć na nich trawy słodkie, a więc stanowią pasy nieużyteczne wśród bujnych łąk; 3) powierzchnia zajęta pod rowy o skarpach 1:3 (przy długości rowów 300 m na 1 ha) wynosi przeszło 18%, a może być zmniejszona do 3% przy skarpach stromych; 4) wielka objętość wykopu z rowów o skarpach łagodnych podnosi nie tylko koszt robót ziemnych lecz również wykop ten (nawet starannie rozplantowany) powoduje silne osiadanie pobrzeża rowów i zmniejszenie przepuszczalności skarp, oraz wstrzymuje odpływ wody powierzchniowej z torfowiska; 5) skarpy strome nie zarastają roślinnością głębokokorzeniącą się, są łatwe do wykonania i konserwacji.

Do racjonalnego projektowania melioracji na torfowisku powinien inżynier posiadać prócz planu warstwicowego powierzchni, również plan podłoża mineralnego i szereg przekrojów z oznaczonym stopniem humifikacji warstw torfowiska. Projektodawca winien mieć na względzie nie długowieczność budowli, lecz ich rentowność i łatwą konserwację. Swobodnie może projektować ten, kto nie polega na danych, dostarczonych przez „zdjęciarzy”, a sam zapozna się na miejscu z całym problemem przyrodniczo-rolnym i rozwiązaniem technicznym.

Pierwsza śluza na Wołyniu, wykonana na gruntach meliorowanych szarwarkiem.

Inż. Tadeusz Zboiński.

Latem 1933 r. Rada Scaleniowa komasowanej wsi Dubowa, pow. Kowelskiego z inicjatywy kierownika robót melioracyjnych tegoż powiatu z ramienia ówczesnego Okręgowego Urzędu Ziemskiego, p. inż. Dymitra Pronina, uchwaliła budowę jednej śluzy z projektowanej serji budowli nawadniających. Miała ona stanąć na kanale Bachowskim, który jest głównym recipientem wód ogromnej połaci pow. kowelskiego, a w szczególności ma za zadanie osuszenie około 1200 ha torfowiska niskiego m. inn. również wsi Dubowa. Ponieważ Rada Scaleniowa nie miała żadnych zastrzeżeń co do miejsca ustawienia śluzy ustalono je na km. 6,1. Charakterystyka kanału w profilu śluzy jest nast.: szerokość po dnie 4 m., głębokość 1,45 m. nachylenie karp 1:1, spad. 0,5% zlewnia 120 km.² Wody obliczone wzorem Loewe'go wynoszą: letnia 6,9 m.³/sek. i zimowa 10,4 m.³/sek. Średnia prędkość w profilu przy napełnieniu całego koryta wynosi 80 cm./sek. Sondowanie w miejscu śluzy dało wyniki następujące: 1,75 cm. torf słabo shumifikowany, poczem szary, zbity, drobnziarnisty piasek.

W tych warunkach została zaprojektowana śluza typu dr. Baca (patrz zasady projektowania śluz drewnianych na torfowiskach głębokich; odblita z wydawnictwa: Postęp prac przy Melioracji Polesia, nakład B.M.P. Brześć n./Bugiem 1933 r.) Typ ten, opracowany dla torfów głębokich, wprowadza pewne zmiany zasadnicze do powszechnie przyjętej konstrukcji śluz melioracyjnych i dlatego można go zastosować wszędzie. Zmiany te polegają na: jednoczesnej pracy całej śluzy, możliwości ka-

zdorazowej i swobodnej wymiany zużytych części, oraz jej taniości.

Po przyjęciu tego typu została zaprojektowana śluza o świetle 3×1,25 m z podwójnymi wyciągami i zastawkami dwudzielnymi, o wysokości 1,00 m. Światło śluzy jest tak obliczone, że woda płynąca całym profilem będzie przez śluzę przepuszczona z 12 cm. piętrzeniem. Głębokość zabicia ścianki szczelnej wynosi 2 m. od dna kanału, czyli 3,75 m. od terenu. Najtrudniejszą kwestją do rozwiązania była konstrukcja zamknięcia śluzy. Sprawa ta jest zresztą powszechną bolączką śluz, ustawionych w miejscach łatwo dostępnych dla przechodniów. Zamek śluzy winien być pewny, niedostępny dla osób postronnych, ale jednocześnie nie może być skomplikowany, ze względu na niefachowość obsługi.

W Dubowej skonstruowano zamknięcie zupełnie proste, pozwalające na zamykanie i otwieranie śluzy przez jednego człowieka w ciągu paru minut. Zastawki śluzy znajdują się na niej tylko w ciągu miesięcy maja do września, pozatem są zdjęte i przechowywane pod dachem.

Koszt śluzy wynosi 410 zł. Dniówek roboczych zużyto 53. Należy zaznaczyć, że śluzę budowali nie specjaliści od budowli wodnych, ale miejscowi cieśle.

Skutkiem nadejścia zimy śluzę nie zdążono całkowicie wykończyć: nie podsypano ją piaskiem, nie zrobiono fartuchów wiklinowych, oraz brak jeszcze urządzeń do niszczenia energii wody.

Próba pracy śluzy, wykonana w końcu października 1933 r., nie wykazała żadnych zasadniczych braków. (Rys. w następ. n-rze).

K R O N I K A.

Nowa zdobycz techniki.

Na ostatnim Światowym Kongresie Naftowym w Londynie w lipcu 1933 r. zademonstrował inż. L. Steiner z Czechosłowacji przyrząd do mierzenia smarności (wiskozy) oryginalnego pomysłu i własnej konstrukcji. Ten nowy typ wiskozymetru wzbudził podziw wszystkich uczestników rzeczzonej konferencji.

Wynalazek inż. Steinera ma wielkie znaczenie praktyczne i obecnie jest już do nabycia w handlu. Aczkolwiek wiskoza nie jest jedyną krytyczną właściwością olejów smarnych, to jest ona jednak ich właściwością najważniejszą. Obecnie przy pomocy aparatu inż. Steinera, konsument może obiektywnie ocenić każdy olej smarny, zalecany mu przez sprzedawcę i w końcu uniezależnić się od sugestii reklamy. Główną mianowicie zaletą wiskozymetru Steinera jest jego łatwa przenośność i to że jest instrumentem podręcznym, którym każdy laik łatwo i sprawnie może się posługiwać, nawet w najprymitywniejszych warunkach. Dzięki więc inż. Steinerowi oznaczenie przebiegu wiskozy w odniesieniu do temperatury wyszło z ciasnych ścian laboratoriów, a stało się dostępnem ogółowi konsumentów.

Z dobrodziejstwa wynalazku inż. Steinera korzyść powinien każdy, który ma na pieczy jakąkolwiek maszynę lub silnik. Łatwość bowiem i szybkość w dokonywaniu pomiarów wiskozy, na jaką pozwala omawiany instrument, daje możliwość ciągłej obserwacji i stałej kontroli olejów smarnych, a jasnem jest, że taka opieka jest najlepszą konserwacją maszyn i zapewnia silnikowi jaknajdłuższy żywot.

Nadto daje instrument Steinera każdemu konsumentowi olejów smarnych sposobność do większych oszczędności przy zakupie olejów smarnych. Nie będąc bowiem więcej skazanym na marki handlowe tych olejów i drogie opłacanie ich reklamy, konsument jest w stanie łatwo sam ocenić każdy olej bez względu na jego opakowanie lub pochodzenie.

Inż. J. Kranc.

Wołyński Oddział Stowarzyszenia Elektryków Polskich.

W dniu 25.II.1934 r. odbyło się w Równem Walne Zebranie Organizacyjne Wołyńskiego Oddziału Stowarzyszenia Elektryków Polskich przy udziale elektryków miejscowych i pozamiejscowych. Oddział działa na mocy statutu S. E. P. i regulaminu zatwierdzonego przez Zarząd Główny. Zebrani uskuteczniili wybory władz Oddziału Wołyńskiego S. E. P. w Równem. Do Zarządu weszli: prezes kol. St. Rylke, wiceprezes kol. J. Krokus; sekretarz i zarazem skarbnik kol. Janusz Bończa. Oddział zamierza wzięc udział w zjeździe S. E. P. w Krakowie mającym się odbyć 1, 2, 3, VI. 1934 r. Dla ułatwienia członkom tak dalekiej podróży Oddział porozumiewa się z organizacjami na terenie Wołynia w celu zorganizowania równocześnie

licznej wycieczki do Krakowa, tembardziej, że zapowiada się przyjazd elektryków czeskich.

Odezwa do koncesjonowanych instalatorów elektrotechnicznych i wodociągowych województwa wołyńskiego.

Niniejszem podajemy do wiadomości wszystkich koncesjonowanych instalatorów elektrotechnicznych i wodociągowych całego Wołynia, że w Łucku powstała Korporacja instalatorów elektrotechnicznych i wodociągowych, zakres działalności której obejmuje cały Wołyń. Korporacja ma na celu wzmocnienie węzłów łączności wśród członków, podniesienia poziomu fachowego instalatorów, zwalczanie t. zw. „fuszarki zawodowej”, tak szkodliwej dla ogółu społeczeństwa, oraz dąży do usunięcia niepożądanego i szkodliwej konkurencji koncesjonowanych instalatorów między sobą.

Korporacja ma zapewnić poparcie, ze strony władz przemysłowych wojewódzkich i powiatowych jak również i ze strony Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie. Korporacja ma zamiar wkrótce przystąpić jako oddział okręgowy do pokrewnej organizacji ogólnopolskiej w Warszawie, aby we wspólnej pracy dążyć do realizacji swoich zamiarów. Każdy instalator świadomy swego położenia, swoich praw i obowiązków, zrozumie, jaką ważną rolę może odegrać w życiu zawodowym taka organizacja jak Korporacja Okręgowa.

W obecnych ciężkich czasach, przeżywanego przez nas ogólnego kryzysu gospodarczego, nakazem żywotnym każdego instalatora jest konieczność połączenia się razem do wspólnej pracy w obronie swoich interesów. W „jedności siła” i dlatego musimy się zjednoczyć w mocną organizację okręgową, która oparta o centralną organizację, wyda dodatnie rezultaty. Odpowiedni memoriał w tej sprawie został złożony w r. b. p. Wojewodzie Wołyńskiemu. Wzywamy przeto wszystkich instalatorów koncesjonowanych wymienionych zawodów, aby we własnym interesie natychmiast zgłosili się do Korporacji.

Statut korporacji można otrzymać za nadesłaniem 75 groszy. Wszelkich informacji udziela członek zarządu kol. K. Senko. Wszelką Korespondencję prosimy kierować do Zarządu Korporacji pod adresem: Łuck, ul. Jagiellońska № 68 K. Senko.

Wszystkie zainteresowane instytucje prosimy o podanie powyższego do ogólnej wiadomości przez wywieszenie niniejszego zawiadomienia.

od Wydziału W. S. T.

Wydział W. S. Techn. prosi Sz. kolegów aby wnosili na ręce skarbnika kol. S. Jackiewicza (Wydz. Kom. Bud. w Łucku) lub na konto P.K.O. Nr. 80613 składki bieżące t. j. po 3 zł. miesięcznie. Przekaz na P. K. O. załączamy

Z ŻYCIA WOŁYŃSKIEGO STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW.

W dniu 10 marca r. b. odbyło się pożegnanie przez Wydział Woł. Stow. Techników prezesa inż. Franciszka Księżopolskiego, Naczelnika Wydziału Komunikacyjno Budowlanego W. U. W., który z dniem 1 marca r. b. został przeniesiony do Warszawy na stanowisko inspektora Głównej Inspekcji Ministerstwa Komunikacji. Uznając wielkie zasługi prezesa Franciszka Księżopolskiego, tak na niwie pracy państwowej jak i społecznej, wydział stowarzyszenia składa Mu życzenia jaknajowocniejszej pracy na nowej placówce i jaknajlepszych jej wyników.

Protokół Nr. 195

z posiedzenia Wydziału W.S.T. w dniu 3 grudnia 1933 r.

Obecni: kol. F. Księżopolski jako przewodniczący. Członkowie: kol. kol. Krafft, Kokesz, Lewandowski I, Jackiewicz, Turowski, Raczyński.

Porządek obrad:

1) Przedyskutowano okólnik № 63 z dnia 14/XI r. b. Z. P. Z. T. Uchwalono przesłać do tegoż związku poprawki do ustawy o Izbach Inżynierskich.

2) W związku z projektowaniem otwarciem w Łucku kursów rzemieślniczych delegowano kol. kol. Kraffta i Raczyńskiego do p. posła Reusa prezydenta Izby Rzemieślniczej z prośbą o współpracę.

Protokół Nr. 196

z posiedzenia Wydziału W. S. T. z dnia 28 grudnia 1933 r.

Obecni: p. kol. F. Księżopolski jako przewodniczący—członkowie kol. kol.: Kokesz, Jackiewicz, Lewandowski, Raczyński, Siemiątkowski, Turowski.

Porządek obrad:

1) Po zreferowaniu sprawy utworzenia kursów rzemieślniczych w Łucku w porozumieniu z tut. Izbą Rzemieślniczą, uchwalono opracować program kursów i wejść w porozumienie z p. naczelnikiem Gołębiowskim.

2) Uchwalono zwołać Walne Doroczne Zgromadzenie członków Stowarzyszenia na dzień 4 lutego 1934 r. w lokalu „Ogniska” w Łucku.

Protokół Nr. 197

z posiedzenia Wydziału W. S. T. z dnia 29 stycznia 1934 r.

Obecni: kol. F. Księżopolski jako przewodniczący. Członkowie: kol. kol.: Krafft, Kokesz, Jackiewicz, Turowski, Raczyński.

Porządek obrad:

1) Przyjęto do Stowarzyszenia: inż. arch. Romualda Jana Gürtlera — Krzemieniec, Zarząd

Miejski i inż. arch. Józefa Ignacego Nowaka, Łuck, E. Orzeszkowej Nr. 18

2) Rozpatrzone okólnik p. wojewody krakowskiego w sprawie przywłaszczania sobie nieprzysługujących tytułów i uchwalono zwrócić się w tej sprawie do tut. Wydz. Kom. Budowl. z prośbą o wydanie odpowiedniego okólnika do Urzędów Miejskich oraz Wydziałów Pow. Wojew. Wołyńskiego.

3) Uchwalono wykluczyć ze Stowarzyszenia za niepłacenie składek członkowskich:

- 1) p. Borysa Batijewskiego z Równego,
- 2) p. Jerzego Galusińskiego z Równego,
- 3) p. Konstantego Lewkiewicza z Krzemieńca,
- 4) p. Wiktora Librowicza z Łucka,
- 5) p. Michała Markowa z Łucka
- 6) p. Zygmunta Trzeciaka z Kowla,
- 7) p. Romualda Sawickiego z Łucka.

4) Uchwalono wystąpić z wnioskiem na Walnem Zebraniu Członków co do zaległych składek członkowskich: aby członkowie zalegający ze składkami uregulowali tylko 20% za lata ubiegłe do dnia 31.XII. 1932 r. Składki zaś za 1933 r. całkowicie zapłacić. Uzyskaną ztąd kwotą zapłacić dług w Zw. Pol. Z. Tech, pozostałe 80% zaległych składek umorzyć. Do uregulowania powyższego długu uchwała się termin 3-ch miesięcy do 1.V. r. b. w przeciwnym razie członków nie stosujących się do powyższego skreślić z listy członków, ze względu na stale powiększające się zadłużenie Stowarzyszenia w Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych w Warszawie (roczna składka od jednego członka wynosi obecnie 3 zi.).

Protokół Nr. 198.

z posiedzenia Wydziału W. S. T. z dnia 14 lutego 1934 r.

Obecni: Kol. T. Księżopolski — jako przewodniczący, członkowie kol. kol. Siemiątkowski, Krafft, Lewandowski I, Jackiewicz, Turowski, Raczyński.

Porządek obrad:

Obrano jednogłośnie Wydział Stowarzyszenia w osobach: Prezes p. kol. Franciszek Księżopolski, Sekretarz p. kol. Franciszek Raczyński, skarbnik kol. Stanisław Jackiewicz, gospodarz lokalu kol. Marjan Turowski, I wiceprezes kol. Jan Siemiątkowski, II wiceprezes kol. Stanisław Rylke.

2) Polecono kol. kol. S. Jackiewiczowi i M. Lewandowskiemu I opracowanie wniosków odnośnie egzekutywy wpłat udziałów do kasy pośmiertnej.

3) Przedyskutowano sprawę wydania numeru architektonicznego „Wołyńskich Wiadomości Technicznych”.

4) Przedyskutowano sprawę Poradni Architektonicznej tut. Koła architektów.

P r o t o k ó ł

XVII Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Członków Wołyńskiego Stowarzyszenia Techników w Łucku odbytego dnia 4 lutego 1934 r.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie i wybór Prezydium,
- 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia,
- 3) Sprawozdanie Wydziału:
  - a) ogólne,
  - b) kasowe,
  - c) czasopisma W. W. T.,
  - d) Koła Rówieńskiego,
  - e) Koła Architektów,
  - f) Komisji rewizyjnej.
- 4) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na r. 1934,
- 5) Wybór nowych Władz Stowarzyszenia,
- 6) Wybór członków do Komisji Rewizyjnej, Sądu Koleżeńskiego oraz Delegatów na zjazd Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych,
- 7) Wolne wnioski.

1.

Posiedzenie zagał, o godz. 12-tej w obecności 22 członków Prezes Stowarzyszenia p. kol. Księżopolski, stwierdzając na podstawie Statutu W. S. T. prawomocność uchwał Walnego Zgromadzenia. Następnie wybrano prezydium w osobach p. kol. Józefa Jelca jako przewodniczącego oraz p. kol. Franciszka Raczyńskiego jako sekretarza.

2.

Odczytany protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia przyjęto do zatwierdzającej wiadomości.

3.

Na wstępie prawozdania Wydziału p. kol. Księżopolski przedstawił Walnemu Zgromadzeniu obraz działalności Stowarzyszenia za okres ubiegły, podkreślając trudności jakie Stowarzyszenie przeżywa w związku z panującym kryzysem gospodarczym. Pomimo powyższego Stowarzyszenie okazuje swoją żywotność, pokonując skutecznie piętrzące się trudności i wykazując dalszy postęp w swej działalności. Następnie sekretarz odczytał sprawozdanie ogólne z czynności Wydziału i Kasowe. Sprawozdanie z wydawnictwa W. W. T. przedstawił p. kol. Turowski, z działalności Koła Rówieńskiego p. kol. Rylke, Koła architektów p. kol. Stachoń. Następnie odczytano protokół Komisji rewizyjnej z wnioskiem o udzielenie ustępującemu Wydziałowi absolutorjum. Wszystkie te sprawozdania przyjęto po przeprowadzonej dyskusji do wiadomości, wyrażając Wydziałowi podziękowanie za pracę i udzielając całkowite absolutorjum.

4.

Przyjęto i zatwierdzono preliminarz budżetowy na r. 1934 w wysokości 2450 zł. wstawiając poprawkę do projektu Wydziału o pomocy doróżnej dla bezrobotnych członków na kwotę 200 zł.

5.

Wybrano jednogłośnie nowe Władze Stowarzyszenia w osobach:

A) Wydział.

- 1) pp. kol. Franciszek Księżopolski.
- 2) " Franciszek Kokesz.
- 3) " Tadeusz Krafft.
- 4) " Stanisław Jackiewicz
- 5) " Marjan Lewandowski I.
- 6) " Franciszek Raczyński.
- 7) " Tadeusz Sadkowski.
- 8) " Władysław Stachoń.
- 9) " Marjan Turowski.
- 10) " Stanisław Rylke Prezes Koła Rówieńskiego.
- 11) " Jan Siemiątkowski Prezes Koła Architektów.

B) Komisja Rewizyjna.

- 1) pp. kol. Mikołaj Grigorjew.
- 2) " Stanisław Jekiel.
- 3) " Artur Arkin.

C) Sąd Koleżeński.

- 1) pp. kol. Mikołaj Kołmakow.
- 2) " Tymoszenko Sergjusz.
- 3) " Stanisław Sikorski.
- 4) " Henryk Ziembicki.
- 5) " Leonard Szutkowski.
- 6) " Stanisław Pomykański.
- 7) " Aleksander Jaroszewicz.

D) Delegaci na Zjazdy.

1. pp. kol. Franciszek Księżopolski.
- 2) " Stanisław Rylke.

6.

a) Odczytano Uchwałę Stowarzyszenia Architektów Polski S. A. P. w sprawie przyjmowania pracy najemnej architektów bezpłatnie lub prawie bezpłatnie z prośbą o stosowanie.

b) W sprawie spłaty zaległych składek członkowskich zatwierdzono uchwałę Wydziału z dnia 29.I 1934 r. w następującym brzmieniu: członkowie zalegający ze składkami winni je uregulować w stosunku 20% za lata ubiegłe do dnia 31 grudnia 1932 r., składki zaś za r. 1933 całkowicie wpłacić. Pozostałe 80% składek z okresu z przed 31.XII 1932 r. umarza się.

Do uregulowania powyższego ustala się termin do dnia 1 maja r. b.; w szczególnych wypadkach niemożności spłacenia zaległości w powyższym terminie z powodu trudnej sytuacji danego członka, upoważnia się Wydział do przesunięcia wymienionego terminu na okres późniejszy po przeprowadzeniu odpowiednich indywidualnych pertraktacjach.

c) W sprawie funduszu Kasy Pośmiertnej uchwalono na wniosek p. kol. Jackiewicza skreślić takowy po ś. p. Sidoreczuku gdyż wymieniony przed śmiercią został skreślony ze Stowarzyszenia z powodu nie płacenia składek członkowskich. Co do innych—uchwalono upoważnić

Zarząd do załatwiania tychże wypłat według statutu Kasy Pośmiertnej.

d) P. kol. Pietrow wystąpił w sprawie nowo utworzonej przy Kole Architektów Poradni Architektonicznej. Koło Architektów tworząc Poradnię działa na szkodę pozostałych 5-ciu uprawnionych inżynierów, którzy do Koła należeć nie mogą i których pozbawia się w ten sposób egzystencji. P. kol. Kokesz wyjaśnia, że Poradnia jest instytucją ideową zmierzającą do udzielania pomocy fachowej stronom w kierunku poprawy istniejących stosunków budowlanych w miastach. Stan dotychczasowy nie może trwać nadal i obecnie jest już najwyższy czas, aby prace architektoniczne wykonywali architekci. Upoważnieni inżynierowie będą mogli także za pewną opłatą korzystać ze wskazówek poradni.

W ten sam sposób wypowiedział się w tejże sprawie i p. kol. Janicki. P. kol. Lewandowski I, żywi obawę, że Poradnia stworzy monopol ze szkodą dla niearchitektów. P. kol. Pietrow żąda aby do Poradni mógł wejść jeden z inżynierów celem ochrony interesów tychże. Ostatecznie powzięto rezolucję, upoważniającą Wydział do usuwania wszelkich tarć i nieporozumień pomiędzy architektami a inżynierami załatwiając powyższe sprawy przy powstrzymaniu się od głosowania na wydziale zainteresowanych.

e) P. kol. Lewandowski I. interpeluje w sprawie prac wykonanych przez Fundusz Pracy bez udziału techników, pomimo panującego wśród nich bezrobocia, prosząc Walne Zgromadzenie aby opracować odpowiedni memoriał i przez Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych złożyć takowy miarodajnym czynnikom. Drugi wniosek p. kol. Lewandowskiego I jest aby zwrócić się do Z.P.Z.T. z prośbą o umorzenie zaległych składek do Związku w szczególności za członków którzy wystąpili ze Stowarzyszenia, aby nie obciążać obecnych członków. Oba wnioski p. kol. Lewandowskiego uchwalono upoważniając przyszły Wydział do poczynienia odpowiednich kroków w tym kierunku.

f) p. kol. Knitko zainterpelował w sprawie godzin urzędowych w lokalu Stowarzyszenia odnośnie korzystania z literatury technicznej. Ustalono godziny urzędowania od 15—16-tej codziennie oprócz niedziel i świąt.

g) P. kol. Majmeskuł stawia wniosek, aby do opracowywanych obecnie budżetów przez Wydziały Powiatowe i Zarządy Miast wstawiono subwencję na wydawnictwo Wołyńskich Wiadomości Technicznych.

h) Rozwinięto obszerną dyskusję co do wydawnictwa „Wołyńskich Wiadomości Technicznych” w kierunku wydawania specjalnych numerów jak elektrotechnicznych, mechanicznych, drogowych, architektonicznych i t. d. które znajdują wielki pokup u specjalistów i spełniają zadanie propagandowe.

i) Uchwalono wniosek kol. Lewandowskiego I podziękować Redakcji Wołyńskich Wiadomości Technicznych za pracę wydawniczą.

Podziękować Klubowi Ognisko za udzielenie sali na Walne Zebranie Członków. Zamknięto posiedzenie o godz. 15-tej.

Na tem protokół zakończono i podpisano.

Sprawozdanie

z działalności Wydziału Wołyńskiego Stowarzyszenia Techników w Łucku za okres od 12 lutego 1933 r. do 4 lutego 1934 r.

Ilość członków Stowarzyszenia wynosi 76.

W okresie sprawozdawczym przyjęto następujących członków:

- 1) Inż. Jana Miedzińskiego — Włodzimierz Powiatowy Zarząd Drogowy.
- 2) Inż. Sergjusza Knitkę — Łuck, Zabotyńskiego 5.
- 3) Inż. Wojciecha Stanisława Pajchla — Łuck, Wydział Komunikacyjno-Budowlany.
- 4) p. Pawła Markiewicza — Łuck, Zamkowa 2.
- 5) Inż. Henryka Białobrzeskiego — Łuck, Jagiellońska 60.
- 6) Inż. Józefa Ignacego Nowaka — Łuck, E. Orzeszkowej 18.
- 7) Inż. Romualda Jana Gürtlera — Krzemieniec, Zarząd Miejski.

Wystąpił ze Stowarzyszenia p. Stanisław Babiński. Wykreślono z listy członków Stowarzyszenia za niepłacenie składek członkowskich:

- 1) p. Borysa Batijewskiego z Równego.
- 2) p. Jerzego Galasińskiego z Równego.
- 3) p. Inż. Lewkiewicza z Krzemieńca.
- 4) p. Inż. Wiktora Librowicza z Łucka.
- 5) P. Michała Markowa z Łucka.
- 6) P. inż. Zygmunta Trzeciaka z Kowla,
- 7) p. Inż. Romualda Sawickiego z Łucka.

W okresie sprawozdawczym odbyto 13 posiedzeń Wydziału na których rozpatrzono następujące sprawy:

1. Zreorganizowano Komitet Redakcyjny Wołyńskich Wiadomości Technicznych, zwracając się kilkakrotnie do Szanownych pp. Kolegów z prośbą o współpracę w wydawnictwie.
2. Ukonstytuowano komisję: organizacyjną, drogową, towarzyską i propagandową.
3. Interwenjowano kilkakrotnie w sprawie reorganizacji Koła Rówieńskiego.
4. Przeprowadzono pertraktacje z Bankiem Gospodarstwa Krajowego Oddział w Równem w sprawie akcji budownictwa małomieszkaniowego i udzielenie na ten cel pożyczek budowlanych.
5. Przedyskutowano i opracowano odpowiednie materiały w sprawie Izby Inżynierskich i uprawnień inżynierów w związku z nowym ustawodawstwem technicznym.
6. Delegowano swoich przedstawicieli na Zjazd Z. P. Z. T.
- 7) Opracowano memoriał w sprawie szkolnictwa technicznego i przesłano takowy do Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych.
8. Ofiarowano swój współudział w organizowaniu kursów rzemieślniczych w Łucku, organizowanych przez tut. Izbę Rzemieślniczą, opracowując program tychże kursów.

9. Załatwiano bieżące sprawy gospodarcze. Redakcja „Wołyńskich Wiadomości Technicznych”, otrzymuje drogą zamiany następujące czasopisma, które są do przejrzania w lokalu Stowarzyszenia codziennie między 15—16 godz.

- 1) Cement.
- 2) Beton.
- 3) Rynek Metalowy i Maszynowy.
- 4) Przegląd Elektrotechniczny.
- 5) Czasopismo Techniczne,
- 6) Przemysł Chemiczny.
- 7) Technika Ciepła.
- 8) Wiadomości Drogowe.
- 9) Technik.
- 10) Przegląd budowlany.
- 11) Tygodnik Dostaw.
- 12) Revue d' Electricite' et de Mecanique.
- 13) Wiadomości Z.P.Z.T.
- 14) Wołyń.
- 15) Mechanik.
- 16) Życie Techniczne.
- 17) Wiadomości Techniczne.
- 18) Polskie Wiadomości Techniczne.
- 19) Spawanie i Cięcie metali.
- 20) Lubelski Dziennik Wojewódzki.
- 21) Gaz i Woda.
- 22) Inżynier Kolejowy.

Sprawozdanie

z działalności Koła Równieńskiego W. S. T.
za rok 1933.

Liczba członków Koła 18.

Skład Zarządu: p. kol. Stanisław Rylke, prezes
członkowie: pp. kol. Emanuel Rajewski,
Aleksander Stolarow,
Sergjusz Niemieński,
Konstanty Stelecki,
Wiktor Górski,
Grzegorz Press.

Komisja Rewizyjna:

- 1) pp. kol. Jarmołowicz Mikołaj
- 2) „ „ Wejtko Mikołaj
- 3) „ „ Wojciechowski Antoni.

Członek Sądu Koleżeńskiego p. kol. Leon Senyk. Działalność Koła wyraziła się w następujących sprawach:

- 1) Budowa elektrowni w Równem.
- 2) Akcja budownictwa małomieszkaniowego związku z kredytami Banku Gospodarstwa Krajowego,
- 3) Demonstracja filmów z robót betonowych.
- 4) Uczestnictwo w zjazdach Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, zjeździe inżynierów kolejowych i Stowarzyszenia Elektryków Polskich na którym prezes Koła wygłosił 2 odczyty o trakcji elektrycznej.
- 5) Organizację szkoły technicznej w Równem.
- 6) Sprawy gospodarcze.

Nadmienić należy, że pomimo panującego bezrobocia wśród członków Koła, życie Stowarzyszeniowe w okresie sprawozdawczym uległo znacznej poprawie:

Dnia 31 stycznia r. b. odbyło się Walne Zgromadzenie członków Koła pod przewodnictwem Antoniego Wojciechowskiego wybierając nowy zarząd w osobach p.p. kol. Stanisława Rylke,

Emanuela Rajewskiego, Grzegorza Presa, Konstantego Steleckiego. Leona Senyka, Jana Horenstejna i Aleksandra Stolarowa Skład komisji rewizyjnej pozostał bez zmiany, delegatem do sądu koleżeńskiego obrano p. kol. Stanisława Sikorskiego.

Miedzy innymi sprawami poruszono sprawę zorganizowania w Kole odczytów na tematy techniczne, aby ożywić życie towarzyskie koła. Po dyskusji zgłoszono następujące tematy: p. kol. Rylke, „Stanowisko inżyniera i technika w przedsiębiorstwach przemysłowych wobec konkurencji pracowników metalowych” i p. kol. Zalcmana „Znaczenia prądu zmiennego dla elektryfikacji m. Równego”.

Nakoniec p. kol. Rylke informuje Walne Zgromadzenie, że w Równem organizuje się Oddział Stowarzyszenia Elektryków Polskich pod nazwą „Oddział Wołyński Stowarzyszenia Elektryków Polskich”, którego zadaniem będzie zjednoczenie na terenie Wołynia wszystkich elektryków dla celów określonych statutem Stowarzyszenia.

Protokół

Komisja Rewizyjna Wołyńskiego Stowarzyszenia Techników w składzie: Inż. Władysława Stachonia i Jekla Stanisława, w dniu 31 stycznia 1934 r. przeprowadziła rewizję czynności gospodarczych Wydziału Wołyńskiego Stowarzyszenia Techników, sprawdziła dowody i księgi rachunkowe za rok 1933 oraz stan Kasy na dzień rewizji. Komisja po dokonaniu rewizji ustaliła co następuje: Stan Kasy na dzień 31.XII 1934 r.:

w przychodzie	3205 zł. 87 gr.
w rozchodzie	2904 zł. 78 gr.
Saldo gotówkowe	301 zł. 09 gr.

W poszczególnych działach przychód i rozchód dzieli się

Wyszczególnienie	Przychód	Rozchód
1) składki członkowskie	1242.75 zł.	115.65 zł.
2) Czasopismo Techniczne	806 50 zł.	895.86 zł.
3) Administracja i utrzymanie lokalu	—	850.14 zł.
4) Fundusz pośmiertny	592.92 zł.	419.03 zł.
5) Różne (bal i t. p.)	563.70 zł.	624.10 zł.
Razem	3205.87 zł.	2904.78 zł.

Dowody Kasowe-księgi, rachunki oraz wpisy do Księgi Kasowej prowadzone są przejrzysto i wyraźnie. Stwierdzone usterki poprawiono w Księdze Kasowej.

Ponadto Komisja ustaliła stan Kasy, ze sprawdzeniem dowodów i wpisaniem do Księgi Kasowej za czas od 1 stycznia 34 r. przyczem stwierdzono:

w przychodzie	339.09 zł.
w rozchodzie	135.60 zł.

Saldo na dzień 21.I. 1934 203.49 zł.

z tego na rachunku bież. P.K.O.	23 zł. 08 gr.
w Banku Spółdz. Ziemian Wołynia	1 zł. — gr.
w zaliczkach	37 zł. 50 gr.
w kasie podręcznej W. S. T.	141 zł. 91 gr.

Razem 203 zł. 49 gr.

W wyniku rewizji Komisja stawia wniosek: „Udzielić Wydziałowi W.S.T. przez Walne zgromadzenie absolutorjum”.

Łuck, dnia 22.1 1934 r

Inż. W. Stachon

Inż. S. Jekiel

OBROTY KASY WOŁYŃSKIEGO STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW

STAN CZYNNY.

w roku 1933.

STAN BIERNY

Saldo z roku 1932 r.	608,17	WYDATKI BIUROWE:	
Wpisowe i składki członkowskie	877,50	a) materiały pism., znaczki pocztowe, druki i t. p.	129,32
CZASOPISMO:		b) prowizja inkasentów za zbieranie składek i P. K. O.	38,81
a) prenumerata	76,50	WYDATKI GOSPODARCZE:	
b) ogłoszenia.	730,00	a) komorne	540,00
Fundusz pośmiertny	350,00	b) opał	100,00
Różne	563,70	c) inne drobne	56,83
		WYDATKI CZASOPISMA:	
		a) drukarnia za wydanie roku 1933	855,00
		b) spłata długu	80,00
		c) suma (porto, ekspedycja i t. p.)	30,12
		FUNDUSZ POŚMIERTNY:	
		a) wdowie po ś. p. kol. Dąbkowskim	110,00
		b) wdowie po ś. p. kol. Kamińskim	200,00
		c) wdowie po ś. p. kol. Werpechowskim	107,00
		R ó ż n e	573,70
		Składki do Z. P. Z. T. i zwroty	84,00
		Nadwyżka dochodów	301,09
Razem	3205,87	Razem	3205,87

BILANS WOŁYŃSKIEGO STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW

STAN CZYNNY.

na 31 grudnia 1933 r.

STAN BIERNY.

P. K. O.	115,63	R-k funduszu pośmiertnego	3208,89
Bank Ziemian Wołynia	1,00	" Drukarni	422,00
Kasa podręczna	185,46	" Komornego	560,00
Dłużnicy składek członkowskich	5713,18	" Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych	1858,25
Dłużnicy składek Kasy pośmiertnej	3035,00	" Majątek Stowarzyszenia	4352,13
Dłużnicy składek czasopisma	651,00		
Inwentarz	700,00		
Razem	10401,27	Razem	10401,27

Skarbnik (—) St. Jackiewicz

Sekretarz (—) F. Raczyński.

Prezes (—) F. Księżopolski.

PRELIMINARZ BUDŻETOWY WOŁYŃSKIEGO STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW

DOCHODY.

na rok 1934.

WYDATKI.

Składki członkowskie	1200,—	Wydatki biurowe	160,—
Czasopismo	1200,—	" gospodarcze	550,—
Różne	50,—	" czasopisma	900,—
		" organizacyjne i reprezentac.	50,—
		" na urządzenie biblioteki	50,—
		Spłata długów	400,—
		Składka do Z. P. Z. T.	100,—
		Różne	40,—
		Pomoc doraźna dla bezrobotn. członków	200,—
Razem	2450,—	Razem	2450,—

Skarbnik (—) St. Jackiewicz

Sekretarz (—) Fr. Raczyński

Prezes (—) Fr. Księżopolski.

Ogłoszenie przetargu.

Wołyński Urząd Wojewódzki, Wydział Komunikacyjno-Budowlany w Łucku ogłasza następujące 2 ofertowe przetargi:

1) na dostawę transformatora i aparatury rozdzielczej do generatora 300 KVA 3000 V dla elektrowni Państwowych Kamieniołomów w Janowej Dolinie;

2) na dostawę urządzenia odkurzania w sortowni tychże kamieniołomów.

Oba przetargi odbędą się dnia 21 marca 1934 r. o godz. 11-ej w lokalu Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego Wołyńskiego Urzędu Wojewódzkiego w Łucku.

Oferty należy wnosić do Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego U.W.W. w Łucku do dnia 21 marca 1934 r. do godz. 11-ej w zalakowanych kopertach oddzielnie na każdy przetarg z napisem:

1) „Oferta na dostawę transformatora i aparatury rozdzielczej do przetargu odbyć się mającego w dniu 21 marca 1934 r.”.

2) „Oferta na dostawę urządzenia odkurzania sortowni, do przetargu odbyć się mającego w dniu 21 marca 1934 r.”.

Oferty winny zawierać imię i nazwisko, adres oferenta, oświadczenie, że oferent dokładnie zapoznał się z warunkami przetargu i zgadza się na nie, że będzie uważał siebie za związanego ofertą do czasu rozstrzygnięcia przetargu, a w razie przyjęcia jego oferty, do czasu podpisania umowy oraz oświadczenie, iż na zabezpieczenie tego obowiązku ma służyć złożone do przetargu wadium i że oferent poddaje się orzecznictwu Sądu Okręgowego w Łucku, w razie powstania sporu.

Do oferty należy dołączyć dowód wpłacenia wadium w wysokości 5% od sumy oferowanej.

Wadium winno być wpłacone do Kasy Urzędu Skarbowego w gotówce, lub papierach wartościowych, zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 10 września 1927 r. L. DOP/5284/III.

Urząd zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta, ewentualnie przeprowadzenia przetargu ustnego, względnie nieprzyjęcia żadnej oferty.

Warunki przetargów można oglądać w Wydziale Komunikacyjno-Budowlanym U. W. W. w Łucku i w Biurze Państwowych Kamieniołomów w Janowej Dolinie (pocztą Kostopol) do dnia 21 marca b.r.; tamże można otrzymać je wraz ze ślepyimi kosztorysami za opłatą zł. 5 za jeden egzemplarz do każdego przetargu.

URZĄD WOJEWÓDZKI WOŁYŃSKI
WYDZIAŁ KOMUNIKACYJNO-BUDOWLANY
w ŁUCKU.

Łuck, dnia 23 lutego 1934 r.

„KOM-DRO-BIT”

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
W KATOWICACH

PRODUKUJE WE WŁASNEJ WYTWÓRNI Z SUROWCÓW WYŁĄCZNIE **KRAJOWYCH**
GOTOWY SZTUCZNY **MATERIAŁ ASFALTOWY** PATENTU D-ra Inż. **DAMMANNA**

FIRMA WYKONUJE:

1. pojedyncze lub wielokrotne powierzchniowe maziowania przy zastosowaniu smoły i bitumów, na gorąco lub przy pomocy emulsji.
  2. Wgłębne napawania smołą, bitumem lub emulsją, uszczelnione powierzchni maziowaniem.
  3. Makadamy smołowcowe lub bitumiczne kilkuwarstwowe lub jako dywaniki wbudowywane na zimno lub gorąco w grubościach zależnych od rodzaju podłoża i miejscowego ruchu.
  4. Asfalty i smoło-betony jak asfalt piaskowy, topeka i inne (asfalty walcowane).
  5. Nawierzchnie systemu „kom-dro-bit”, które od szeregu lat wykonywane wykazały nadzwyczajną wytrzymałość, małą ścieralność i minimalne koszty konserwacji.
  6. Nawierzchnie z asfaltu twardo-lanego jedno lub dwuwarstwowe, układane na nawierzchniach szutrowych, starych brukach t. zw. kocich łbów lub podłożu betonowym.
  7. Nawierzchnie z betonu cementowego, wykonywane przy pomocy specjalnych maszyn, jedno-lub dwuwarstwowe, oraz nawierzchnie szutrowo-cementowe.
  8. Bruki z kostki regularnej i półbruczki oraz klinkiery ułożone według różnych sposobów, na piasku lub zalewane cementem względnie kitem asfaltowym lub asfaltem.
- Prócz nawierzchni drogowych względnie ulic wykonujemy także nawierzchnie w podwórzach, na peronach lub chodniki dla pieszych.

Na wykonane przez nas nawierzchnie udzielamy odpowied. gwarancji, przyczem ze względu na nasze urządzenia jesteśmy w stanie każde zlecenie wykonać tanio i w krótkim czasie.

Oprócz tego wykonujemy wszelkie roboty drogowe i zwracamy się z uprzejmą prośbą o wzywanie nas do przetargów na wykonanie zamierzonych przez P. T. robót, zgóry zapewniając, że ceny przez nas podane będą ściśle kalkulowane.

Ogółem nawierzchni w Polsce zrobiono 346,700 m².

„KOM-DRO-BIT” jest **najtańszym** materiałem do budowy nowoczesnych nawierzchni drogowych, tak w mieście jak i poza jego obrębem.

Blizszych objaśnień, wskazówek oraz wyczerpujących prospektów informac. udziela odwrotnie

BIURO TECHN.: „KOM-DRO-BIT”

POLSKIE TOWARZYSTWO BUDOWY DRÓG SP. z O. O. KATOWICE-ZAWODZIE, UL. FLORJANA 5.

Opinie fachowe o wykonanych robotach drogowych udzielić mogą:

- 1 Śląski Urząd Wojew. w Katowicach, Wydział Rob. Publiczn.
- 2 Wojewódzki Urząd Budownictwa w Cieszynie.
- 3 Warszawski Urząd Wojew., Okr. Dyr. Rob. Publ. w Warszawie.
- 4 Lwowski Urząd Wojew., Okr. Dyr. Rob. Publ. we Lwowie.

- 5 Kierownictwo Przebudowy Dróg Państwowych pod Warszawą, w Warszawie.
- 6 Magistraty: Katowice, Świętochłowice, Sambor, Skoczów, Tarnów, Królewska Huta, Warszawa, Lwów.

VI ROK WYDAWNICTWA VI

INFORMATOR-KALENDARZ BUDOWLANY

na 1933/34 rok

Przy udziale p. p. Inż. J. Bracha, E. Cieślowskiego, B. Goreckiego, St. Hempla, W. Kamiera, A. Kobylińskiego, J. Konopka, J. Liebfela, M. Maślowskiego, J. Nechay'a, L. Piekarskiego, W. Skoczka, W. Wachniewskiego, J. Zabłockiego i J. Zięboraka.

Objętość 1500 str. druku. -:- W treści kilkaset ilustracji oraz tablic. -:- Format kieszonkowy.

Treść cała nanowo opracowana zawiera między innymi: Kamienie naturalne, Kamień sztuczny, Farby, lakiery, Zastępcze materiały, Schody betonowe, Ogrzewania centralne, Kanalizacja i wodociągi, Gazowe instalacje i t. d.

Cena egz. zł. 15, za zalicz. poczt. zł. 17. -:- Do nabycia we wszystkich księgarniach.

ADMINISTRACJA

ISKŁAD GŁÓWNY:

Warszawa, Żurawia 24-a, m. 10.